

Jens Kjeld Jensen: Vit gera ov lítið fyri at verja føroysku náttúruna

SÓLVÁ LINDENSKOV RÓADÓTTIR

Føroyska náttúran er viðbrekin, tá tað kemur til innflutt smákykt, serliga tí at náttúran ikki hevur náttúrligar figgindar, sum kunna verja náttúruna móti innfluttu smákyktunum. Vandin fyri at innflutt smákykt yvirleva svarar til 1 út av 100, tað vil siga at fyri hvørji 100 innflutt smákykt yvirlivir eitt. Tað ljóðar kanska ikki nógv, men tá man so hugsar um øll jólatrøini, vit vanliga flyta inn í landið um jóltíðir, veksur talið ivaleyst.

Tað eru umleið 10.000 smákykt fyri hvørt innflutt jólatræ, sigur Jens Kjeld Jensen, sjálv-lærdur djóra- og náttúruserfrøðingur. Flestu av teimum eru blaðlús, eiturkoppur, larvur, og skordýr. Skordýr vóru ikki í Føroyum upprunaliga, og eru allarhelst komin við onkrum av tí innflutta.

Innflutningur av trøum ella plantum við mold, skuldi ikki verið loyvdur, sigur Jens Kjeld Jensen. Um veturin er vanligt at smákykt leita sær niður í moldina undan kuldanum, tá trø og plantur so verða flutta inn til Føroyar, fylgja hesi smákykt ofta við. Til dømis kann man vænta, at humle-fluga og

dreparasnigil komu til Føroyar á henda hátt, sigur Jens Kjeld Jensen.

Trupulleikin við at tað ikki eru lógir ella nóg strangar reglar, tá tað kemur til innflutning, er, at man ikki kann siga nakað, fyrenn skaðin er hendur. Tað vil siga, at man gerst eftirsnarin, heldur enn varin, og tað er spell fyri føroysku náttúruna.

- Føroyar marknaðarføra seg út í heimin við vøkru føroysku náttúruni, so í høvuðsheitinum at lata tað standa til sum tað ger í lötuni, er

virðisleyst fyri náttúruni og fólkinum sjálvum. Um støðan gjørdist heilt ring, hevði tað kunna ávirkað ferðafólkavøksturinn vit hava í lötuni uppá ein keðiligan máta, og helst eisini peningaligu støðuna í landinum av tí sama, sigur Jens Kjeld Jensen. Í øðrum londum, eitt nú Onglandi, eru ásettar reglar fyri innflutningi av trøum og plant-

um. Reglarnar eru fyri at verja landið móti innfluttari smákykt, sjúkum og so framvegis.

- Hetta kundi eisini verið eitt hugskot í Føroyum, helst tá náttúran er tað sum mest verður ávirkað av hesum innflutningi, heldur Jens Kjeld Jensen.

- Akkurát sum vit kannað matin, sum verður innfluttur, burdu vit eisini kanna trø o.a. Tá tað er innflutt úr londum, sum hava annað veðurlag enn Føroyar. Tað eru allatíð nýggj smákykt, sum koma við innfluttum vørum, tað er ikki

bara jólatrø sum taka slíkt við sær, sigur Jens Kjeld Jensen.

Tað mangla fólk, sum vilja taka evnið upp ella taka tað meira álvarsligt, tí tað kemur ikki upp í lag, heldur Jens Kjeld Jensen.

Tað er tørvur á lóg ella einari reglugerð. Náttúran er tað serstaka við Føroyum. Vit gera lítið og einki fyri at verja hana. Brúkar man bara vit og skil, so kundi trupulleikin verið loystur, sigur Jens Kjeld Jensen at enda.

FRAMTÍÐARÆTLANIN ER AT KUNNA VEKSA OKKARA EGNU TRØ

SÓLVÁ LINDENSKOV RÓADÓTTIR

Menniskjan ávirkar náttúruna meira, enn innflutningurin av trøum ger, sigur Michael Jacobæus, deildarleiðari á Skógrøkt. Hann leggur tó afturat, at man sjálvandi skal vera varin við tí man flytir inn í landið og hugsar um javnvágina í náttúruni.

Trøini hava sína ávirkan, men tað er trupult at sleppa heilt av við eina slíka hótta tá tað ikki ber til fáa trø at veksa í Føroyum, sigur Michael Jacobæus.

Í lötuni er eingin beinleiðis lóg fyri innflutningi av trøum. Av tí sama er eftirliti har eftir, sigur Michael Jacobæus. Tó er ein margfeldislóg ávegis. Hon hevur verið uppi og vent í tinginum, spurningurin er bara nær hon kemur upp á breddan aftur, leggur hann afturat.

Tá tað kemur til innflut-

ing av trøum fylgir Skógrøkt reglum hjá ES, tí í grundini gongur tað út uppá at verja føroysku náttúruna og føroysku vistskipanina. Skógrøkt innflytir trø til Føroyar eina ferð um árið, tí heldur Michael Jacobæus, at hóttaðin á náttúruna av slíkum innflutningi ikki er eins stór og menniskjalsliga hóttaðin er.

Tá Michael Jacobæus greiðir frá hvussu skógrøkt fylgir lógnum hjá ES, nevnið hann eitt sum kallast plantu pass. Tað er eitt pass sum tryggjar at tað bara verða innfluttar sunnar plantur.

- Tað er nakað sum Skógrøkt tekur í størsta álvara. Planturnar sum koma inn í landi skula ikki bera sjúkur, tí tað kann ávirka javnvágina í náttúruni og gera skaða, sigur Michael Jacobæus.

Tað eru ógvuliga ymsar meiningar um, hvussu stór hóttaðin av innfluttum plantum er, sigur Michael Jacobæus.

Mín meining er so at menniskjan ávirkar meira enn innflutningurin av plantum og trøum ger, men sjálvandi kann tað eisini tulkast sum hvør sín hóttað.

Framtíðarætlanin hjá Skó-

røkt er at kunna dyrka okkara egnu plantur og trø, men hetta fer ikki at steðga innflutninginum av slíkum, tí tað er trupult at fáa slíkt at veksa í Føroyum. So møguliga um ein lóg verður gjørd, soleiðis, at

man hevur einum leisti at fylgja, minkar tað um hóttaðina sum fylgir við av innflutninginum av plantum og trøum, sigur Michael Jacobæus at enda.

